

SVEDOČENJE O SPALJIVANJU KUĆE U VIŠEGRADU

Author: [Rachel Irwin](#)

Jedina preživela osoba govorila je o „kricima i zapomaganju“ koji su usledili nakon što je kuću punu Bošnjaka zahvatila vatra.

Osoba koja je 1992. godine jedina pobegla iz zapaljene kuće u Višegradu svedočila je ove sedmice na suđenju dvojici bosanskih Srba – Milanu i Sredoju Lukiću.

Zehra Turjačanin je sudijama rekla da je bivši paravojni lider bosanskih Srba, Milan Lukić, nju i njene rođake iz sela na području Bikavca (okolina Višegrada) prisilno odveo u obližnju kuću koja je potom zapaljena.

Dvojici se rođaka sudi zbog toga što su navodno žive spalili sedamdesetak živih Bošnjaka, zarobljenih u toj kući.

Međutim, svedokinja tokom ovosedmičnog davanja iskaza pred Haškim tribunalom izgleda nije prepoznala nijednog okrivljenog.

Turjačaninova je tužiocu Tribunala, Dermotu Grumu (Dermot Groome), ispričala kako su je u noći 27. juna, zajedno sa još devet lica – uključujući njenu majku, dve sestre i sestriño dvoje dece – naoružani muškarci, među kojima je bio i Milan Lukić, kao i njegov stariji „rođak ili stric“, prisilili da napusti porodični dom.

Ti muškarci su ih odveli u drugu kuću, u kojoj je – po rečima Turjačaninove – veliki broj ljudi stajao prislonjen uz zidove trpezarije i kuhinje.

„U toj kući su se uglavnom nalazile mlade majke s malom decom“, rekla je ona. „Nažalost, bilo je mnogo dece.“

Turjačaninova je rekla da su muškarci spolja na kuću bacali kamenje i granate, da su ispalili nekoliko metaka na zidove i ljude koji su bili unutra, te da su potom zapalili kuću.

„A šta su radili ljudi u kući“, upitao je Grum.

„Oni su vrištali i zapomagali“, odgovorila je ona. „Ono što sam čula je neopisivo.“

Turjačaninova je uglavnom svedočila na francuskom. Duga seda kosa bila joj je vezana u pletenicu, a pred sudom se pojavila odevena u crno. Ruke prepune ožiljaka, koje su, kako je rekla, bile potpuno paralizovane od opekotina, ležale su joj na krilu.

A kad ju je sudija Patrik Robinson (Patrick Robinson) upitao zbog čega ne želi da govori maternjim jezikom, ona je odgovorila: „Prekinula sam sve kontakte i distancirala sam se od Bosne. Imam novu domovinu i moj život je tamo.“

Tokom većeg dela svedočenja, dvojica okrivljenih sedeli su u zadnjem delu sudnice bezizražajnog lica.

Milan Lukić se u optužnici tereti po 21 tački za zločine protiv čovečnosti i kršenja zakona rata, odnosno za ubistva, istrebljenje i teška fizička i psihička zlostavljanja u kojima je navodno, samo u Višegradu, stradalo najmanje 150 Bošnjaka. Sredoje Lukić tereti se po 13 tačaka.

Milan Lukić je navodni organizator srpske paravojne grupe Beli orlovi, čiji je član bio i bivši policajac Sredoje Lukić.

Sudsko veće je već saslušalo iskaze svedoka u vezi sa spaljivanjem još jedne kuće u istom gradu, u Pionirskoj ulici. Milan Lukić i njegovi ljudi terete se da su 14. juna 1992. prisilno odveli sedamdesetak Bošnjaka u kuću u Pionirskoj ulici, koja je potom spaljena.

Turjačaninova tvrdi da je među Bošnjacima u Bikavcu, tokom juna 1992., vladao veliki strah.

Ona je posvedočila da je noću, sa svog balkona, često bila u prilici da čuje „krike, pucnjavu i zvuk tela koja padaju u reku Drinu“. Dodala je i da su se njen brat i još jedan rođak skrivali u podrumu njihove kuće, zabarikadirani „betonskim blokovima“.

Kada je kuća u Bikavcu zapaljena, Turjačaninova je uz sebe privila svoju mentalno zaostalu sestru, Aidu. Ostatak porodice se, kako je rekla, razbežao po čitavoj sobi.

„Kada sam i ja počela da gorim, postalo je nepodnošljivo, pa sam pokušala da pobegnem kroz vrata, ali sam bila iznenađena . . . preprekom“, rekla je ona, opisujući potom i metalna garažna vrata kojima je izlaz bio blokiran.

Primorana da ostavi sestru, Turjačaninova je uspela da se provuče kroz ono što je opisala kao uski prolaz između vrata. U tom trenutku je počela da trči, usput odbacujući sa sebe zapaljenu odeću. Muškarci koji su podmetnuli požar su, po njenim rečima, ležali u travi, gledajući kako kuća gori.

Nakon što je deo noći provela u drugom selu, vratila se u Bikavac da bi ubedila i ostale meštane da odu. Sutradan ujutru je posetila komandu vojske bosanskih Srba koja se tamo nalazila, nadajući se da će joj neko skratiti neizdržive muke.

„Šta ste hteli od njih?“, upitao ju je Grum.

„Tražila sam da me ubiju“, odgovorila je, a glas joj je zadrhtao.

„I jesu li?“, upitao je Grum. „Nisu“, odgovorila je ona.

Turjačaninova danas ima 45 godina, a kazala je da je srednju školu pohađala zajedno s Milanom Lukićem. Veći deo njenog svedočenja odnosio se na njihove ranije odnose i njena predratna sećanja.

Iako je u školi bila tri razreda ispred njega, izjavila je kako se seća da ga je viđala na odmorima između časova, jer su oboje pušili. Brat joj je, kako je rekla, išao u razred sa Milanom Lukićem.

U noći kad je kuća spaljena, Turjačaninova je oko vrata nosila mali zlatni lančić. „Čim sam ušla u kuću, Milan mi je lično izvukao lančić koji se nalazio ispod crvene majice“, kazala je.

Ali kada ju je Grum upitao da li prepoznaje ikoga u sudnici, ona je pogledom obišla sudnicu i okrivljene. Posle nekoliko trenutaka, odgovorila je: „Ne.“

Obrana je ponovo – kao što to čini od početka suđenja – pokušala da dokaže kako Milan i Sredoje Lukić u vreme kada je navodni zločin počinjen nisu ni boravili u Višegradu.

Advokat Milana Lukića, Džejson Alarid (Jason Alarid), postavio je više pitanja u nastojanju da proveri pamćenje Turjačaninove.

Zatražio je od nje da detaljno opiše Milanov izgled, kako u srednjoj školi, tako i u noći kada je pobjegla iz zapaljene kuće.

Takođe, želeo je da sazna da kako je mogla sa svog balkona čuti kako tela padaju u reku, dva kilometra odatle.

„Nije to toliko teško“, odgovorila je. „Veoma je lako videti sve s balkona.“

Usledilo je pitanje o tome da li je noću mogla da čuje nešto što je bilo tako daleko.

„Da“, odgovorila je ona odlučno.

Pre toga je Turjačaninova Grumu ispričala kako su njene opekotine trećeg stepena bile toliko teške da je jedan bošnjački lekar, nakon što je pešice pobjegla iz Višegrada, odbio da je leči, konstatujući kako „nema svrhe“.

Svedokinja je rekla i da joj danas nedostaju delovi ušiju, dok joj ruke više nikada neće povratiti normalnu funkciju.

„Možete li opisati krajnje posledice te noći?“, upitao je Grum.

„Sva ta patnja i bol će se nastaviti do kraja mog života“, odgovorila je ona. „Uprkos svemu tome, još uvek sam živa. Život je divan, i ja još uvek želim da ga živim na najpotpuniji način.“

Rachel Irwin je saradnica IWPR-a.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/svedo%C4%8Denje-o-spaljivanju-ku%C4%87e-u-vi%C5%A1egradu>